

Sygn. akt III AUa 1645/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Irena Goik (spr.)
Sędziowie	SSA Marek Żurecki SSA Marek Procek
Protokolant	Sebastian Adameczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2013 r. w Katowicach

sprawy z odwołania F. C. (F. C.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego F. C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku

z dnia 4 czerwca 2012 r. sygn. akt IX U 417/12

oddala apelację.

/-/ SSA M. Żurecki /-/ SSA I. Goik /-/ SSA M. Procek

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt III AUa 1645/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 lutego 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonemu F. C. prawa do emerytury powołując się na przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku Nr 153 poz. 1227 ze zm.) oraz § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy podniósł, iż nie zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy okresów pracy w gospodarstwie rolnym od 20 czerwca 1971 roku do 31 sierpnia 1971 roku, od 25 czerwca 1972 roku do 31 sierpnia 1972 roku, oraz od 21 czerwca 1973 roku do 31 sierpnia 1973 roku.

Odwołanie od przedstawionej decyzji wniósł ubezpieczony zarzucając naruszenie przepisu art. 10 ust. 1 oraz art. 184 i art. 27 ustawy emerytalnej jak również § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Ubezpieczony argumentował, że w okresach nie zaliczonych przez organ rentowy pracował w gospodarstwie rolnym babci, do którego dojeżdżał z miejsca zamieszkania na rowerze około 4 km, a zatem odległość nie była tak znaczna by uniemożliwiała pracę w gospodarstwie. Nadto ubezpieczony podnosił, że świadczy pracę nieprzerwanie na rzecz tego samego pracodawcy, jednakże z żadnych przepisów prawa nie wynika uzależnienie przyznania prawa do emerytury od rozwiązania stosunku pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 4 czerwca 2012 roku sygn. akt IX U 417/12 Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział IX Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd I instancji ustalił, że ubezpieczony w spornych okresach od 20 czerwca 1971 roku do 31 sierpnia 1971 roku, od 25 czerwca 1972 roku do 31 sierpnia 1972 roku oraz od 21 czerwca 1973 roku do 31 sierpnia 1973 roku zamieszkiwał w miejscowości S. wraz z rodzicami. Z dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń wynika, iż babcia ubezpieczonego F. C. prowadziła gospodarstwo rolne w R.-S., które oddalone było od miejsca zamieszkania ubezpieczonego o około 10 km. W gospodarstwie tym zamieszkiwała babcia ubezpieczonego wraz z najmłodszym synem H.. W okresach wakacyjnych ubezpieczony pracował w gospodarstwie co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy. Ubezpieczony poza okresami wakacyjnymi w latach 1971-1974 był uczniem zasadniczej szkoły zawodowej, co uniemożliwiał mu w roku szkolnym stałą pomoc w gospodarstwie rolnym. Nadto, jak ustalono ubezpieczony pozostaje w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę w (...) S.A. Oddział KWK (...) (...)w K..

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu I instancji w okolicznościach niniejszej sprawy możliwe jest jedynie uwzględnienie ubezpieczonemu wakacyjnego okresu pracy w gospodarstwie rolnym wyłącznie po ukończeniu 16 roku życia tj. okresu od 21 czerwca 1973 roku do 31 sierpnia 1973 roku w sytuacji gdy 16 rok życia ubezpieczony ukończył dopiero w dniu(...) roku, co jednak nie daje mu 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych wymaganych przepisami art. 184 ustawy emerytalnej. Nadto Sąd I instancji wskazał, że ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy w związku z czym nie spełnił warunku wynikającego z art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Apelację od wskazanego rozstrzygnięcia wniósł ubezpieczony.

Wnoszący środek odwoławczy zaskarżył opisany wyrok w całości zarzucając naruszenie przepisu art. 10 ust. 1 oraz art. 184 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku Nr 153 poz. 1227 ze zm.), jak również naruszenie przepisu § 4 oraz § 8 i § 8a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie. Zdaniem skarżącego w niniejszej sprawie doszło również do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez sprzeczność ustaleń z treścią materiału dowodowego zebranego w sprawie oraz dowolność ustaleń Sądu, przekraczająca granice swobodnej oceny dowodów, które miało wpływ na rozstrzygnięcie Sądu.

W oparciu o przedstawione zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zmianę zaskarżonej decyzji w całości i przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury albo o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu Sądowi.

Zdaniem skarżącego ustalenia Sądu w niniejszej sprawie zostały poczynione wbrew zgromadzonemu w sprawie materiałowi dowodowemu i z dowolnością przekraczającą granicę swobodnej oceny dowodów. Nie można zdaniem skarżącego uznać, iż ubezpieczony w okresie gdy trwała nauka w szkole nie miał możliwości stałej pracy w gospodarstwie rolnym. W związku z tym cały okres począwszy od 28 listopada 1972 roku tj. po ukończeniu przez ubezpieczonego 16 roku życia aż do 29 maja 1974 roku powinien zostać ubezpieczonemu zaliczony jako okres pracy w gospodarstwie rolnym babci.

Według apelującego chybione są również twierdzenia Sądu I instancji, iż bezwzględny warunkiem wydania decyzji przyznającej prawo do emerytury jest rozwiązanie umowy z dotychczasowym pracodawcą. W opinii skarżącego nie sposób nakładać na niego obowiązku rozwiązania umowy o pracę w sytuacji gdy nie jest jeszcze ustalone prawo do emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził prawidłowe i nie wymagające uzupełnienia postępowanie dowodowe, nie naruszył przepisów prawa materialnego ani postępowania w tym art. 233 § 1 k.p.c., zaś poczynione przez niego ustalenia faktyczne Sąd II instancji podziela i przyjmuje za swoje.

Spór w niniejszej sprawie dotyczy uprawnienia ubezpieczonego do emerytury w oparciu o przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku Nr 153 poz. 1227 ze zm.).

Zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- a) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- b) okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1 przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku

o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu Państwa.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że poprzednio (art. 184 ust. 2 w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 2013 roku), w odniesieniu do ubezpieczonych będących pracownikami ustawodawca wymagał prócz tego rozwiązania stosunku pracy.

Jak wynika z akt sprawy ubezpieczony zarówno przed organem rentowym jak i w postępowaniu przed Sądem I instancji wykazał jedynie 24 lata, 7 miesięcy i 5 dni okresu składkowego i nieskładkowego, domagając się zaliczenia pracy w gospodarstwie rolnym swojej babci od ukończenia 16 roku życia aż do 29 maja 1974 roku a więc w trakcie nauki w zasadniczej szkole zawodowej.

W sprawach zaliczenia pracy w gospodarstwie rolnym zastosowanie ma art. 10 ustawy emerytalnej. Przepis art. 10 ust. 1 wymienia trzy okresy, które z zastrzeżeniem art. 56 można traktować jako okresy składkowe przy ustalaniu prawa do emerytury oraz do obliczania wysokości emerytury. Jako trzeci z nich ustawodawca wymienił w art. 10 ust. 3 przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia.

Odnosząc się do tego okresu należy wskazać, że nauka w szkole średniej w innej miejscowości niż gospodarstwo rolne co do zasady wyklucza możliwość podjęcia stałej pracy w gospodarstwie rolnym w rozmiarze pozwalającym na zaliczenie tej pracy do okresu zatrudnienia. Jedynie wykonywanie stałej pracy w gospodarstwie rolnym, w którym dana osoba zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą w wymiarze nie krótszym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy pozwala na spełnienie przesłanek z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej.

Przeniesienie powyższych rozważań na grunt niniejszej sprawy prowadzi do wniosku, iż słusznie Sąd I instancji uznał, że jest możliwym zaliczenie ubezpieczonemu jedynie okresu przypadającego po ukończeniu 16 roku życia w czasie wakacji szkolnych a więc od 21 czerwca 1973 roku do 31 sierpnia 1973 roku tj. 2 miesiące i 10 dni. Zdaniem Sądu Apelacyjnego również w sposób prawidłowy ustalono, iż powyższe zaliczenie nie pozwoli na uznanie, że ubezpieczony spełnił podstawową przesłankę nabycia prawa do emerytury jaką jest posiadanie 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego w przypadku uznanych przez organ rentowy 24 lat 7 miesięcy i 5 dni.

Niezależnie od powyższego Sąd Apelacyjny zauważa, iż zarówno na datę wydania zaskarżonej decyzji jak i na datę wyrokowania przez Sąd I instancji ubezpieczony nie miał spełnionej podstawowej przesłanki określonej wówczas obowiązującym art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej, a mianowicie nie rozwiązał stosunku pracy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/-/ SSA M. Żurecki /-/ SSA I. Goik /-/ SSA M. Procek

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

ek